

СЕКЦІЯ 3
АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА
ДЕРЖАВИ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА

*І.А. Маркіна, д.е.н., професор,
Ю.О. Каришкін, здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
Полтавська державна аграрна академія*

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Правове забезпечення безпеки бізнесу суб'єктів підприємництва на сьогоднішній день є складною і важливою проблемою, вирішення якої, у свою чергу, дасть можливість економічно розвиватися та фінансово стабілізуватися підприємствам. В зв'язку з цим, необхідно вивчити основи її забезпечення та критерії виявлення загроз, які можуть негативно вплинути на фінансово-економічне становище. Саме тому для вирішення цього питання важливого значення набуває правове забезпечення фінансова безпеки суб'єктів підприємництва в Україні.

Відзначимо, що в Україні відсутній окремий закон, який би регулював відносини між суб'єктами права щодо захисту бізнесу чи корпоративних прав, або від зазіхань, як з боку злочинних угруповань, так і з боку корумпованих владних структур. Тож норми права, які регулюють вказані відносини, містяться в окремих законах України та в підзаконних нормативних актах. Найчастіше в цих нормах права особа (як суб'єкт права) виступає не як бізнесмен (тобто особа, що займається підприємницькою діяльністю), а як фізична особа (тобто незалежно від роду занять).

Основою нормативно-правової бази регулювання фінансової безпеки суб'єктів підприємницької діяльності є Конституція України. Ґрунтуючись на основних засадах Конституції, уряд України будує державну політику. Правові засади, які здійснюють опосередкований вплив на фінансову безпеку суб'єктів підприємництва, а саме: правовий режим власності; правові засади та гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання; засади зовнішньоекономічної діяльності і митної справи; організація державної статистики.

Суспільні відносини, пов'язані із забезпеченням безпеки бізнесу, регулюють нормативні акти, наведені в табл. 1.

Перелік законів може бути суттєво доповнений, бо майже в кожному з них є норми, які, регулюючи діяльність суб'єктів права, обмежуючи його права у вчиненні протизаконних дій, тим самим забезпечують безпеку підприємницької діяльності законослухняного суб'єкта права.

Основними принципами забезпечення фінансової безпеки підприємства мають стати:

- первинність закону під час діяльності із забезпечення фінансової безпеки;
- необхідність розробки, прийняття і реалізації державної стратегії забезпечення фінансової безпеки;
- збалансованість фінансових інтересів особи, підприємства, держави;
- використання методології стратегічного планування для безпеки фінансово-кредитної сфери;
- необхідність постійного відстеження загроз фінансовій безпеці тощо.

Таблиця 1

Державні нормативно-правові акти, що регламентують відносини, пов'язані із забезпеченням безпеки бізнесу

Нормативний документ	Питання, що регулює
Конституція України [1]	встановлюються основи національної безпеки та зовнішньополітичної діяльності України
Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси України [2; 3]	передбачають кримінальну відповідальність за порушення чинного законодавства (у тому числі у сфері безпеки бізнесу), та нормативних актів, що визначають сам процес притягнення винних до кримінальної відповідальності
Кодекс адміністративних правопорушень [4]	передбачають адміністративну відповідальність за порушення чинного законодавства
Господарський кодекс України [5]	визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання
Цивільний кодекс України [6]	зазначено строк позовної давності дебіторської заборгованості, визначено права та обов'язки банку при відкритті поточного та інших рахунків у банку, прописано черговість списання грошових коштів з рахунків банку
Господарський процесуальний кодекс України [7]	визначає юрисдикцію та повноваження господарських судів, встановлює порядок здійснення судочинства у господарських судах
Цивільний процесуальний кодекс України [8]	визначає юрисдикцію та повноваження загальних судів щодо цивільних спорів та інших визначених справ, встановлює порядок здійснення цивільного судочинства
Закон України «Про банки і банківську діяльність» [9]	визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків
Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [10]	регулює відносини, що виникають під час розміщення, обігу цінних паперів і провадження професійної діяльності на фондовому ринку, з метою забезпечення відкритості та ефективності функціонування фондового ринку
Закон України «Про акціонерні товариства» [11]	порядок створення, діяльності, припинення, виділу акціонерних товариств, їх правовий статус, права та обов'язки акціонерів
Закон України «Про інформацію» [12]	регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації
Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [13]	визначає правові засади захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції
Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [14]	регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах
Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [15]	визначає правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні
Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [16]	встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом та застосування ліквідаційної процедури з метою повного або часткового задоволення вимог кредиторів
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [17]	визначає загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України
Закон України «Про аудиторську діяльність» [18]	визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні і спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів користувачів фінансової та іншої економічної інформації
Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» [19]	визначає правові засади здійснення оперативно-розшукової діяльності

Отже, на сьогодні в Україні фінансова безпека суб'єктів підприємництва недостатньо регулюється державою. Відсутні в необхідному обсязі відповідні

законодавчі акти, що, звісно, негативно впливає на рівень фінансової безпеки підприємств.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254 к/96-ВР [Електрон. ресурс] / Україна. Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III [Електрон. ресурс] / Україна. Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електрон. ресурс] / Україна. Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20120413>
4. Кодекс адміністративних правопорушень від 07.12.1984 р. № 8074-10 [Електрон. ресурс] / Україна. Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
5. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електрон. ресурс] / Україна. Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електрон. ресурс] / Україна. Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
7. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII [Електрон. ресурс] / Україна. Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
8. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV [Електрон. ресурс] / Україна. Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/ed20040318>
9. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12.2000 р. № 2121-III (зі змінами) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
10. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 2939-XII (зі змінами) [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
11. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI (зі змінами) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
12. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/ed19921002>
13. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР (зі змінами) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80/ed19960607>
14. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР (зі змінами) [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80/ed19940705>
15. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII (зі змінами) [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
16. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-XII (зі змінами) - [Електронний